



**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
O'ZBEK TILI, ADABIYOTI VA FOLKLORI INSTITUTI**



**O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATGAN MADANIYAT
XODIMI, O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI
A'ZOSI, FILOLOGIYA FANLARI DOKTORI,
PROFESSOR NO'MONJON RAHIMJONOV
TAVALLUDINING 80 YILLIGI MUNOSABATI BILAN**

**“O'ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING
DOLZARB MASALALARI”**

**MAVZUSIDA XOTIRA XALQARO
ILMIY-NAZARIY ANJUMAN**



**Digital object
identifier**



**Google
Scholar**



OpenAIRE

**O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi, filologiya fanlari
doktori, professor No'monjon RAHIMJONOV tavalludining
80 yilligiga bag'ishlangan**

**O'ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING DOLZARB
MUAMMOLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya
MATERIALLARI TO'PLAMI

Toshkent, O'zbekiston

2024-yil 30-may

**O'ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING DOLZARB
MUAMMOLARI**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya

MATERIALLARI TO'PLAMI

Toshkent, O'zbekiston

COLLECTION OF MATERIALS

from the international scientific and practical conference

CURRENT ISSUES OF UZBEK LITERARY STUDIES

Tashkent, Uzbekistan

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

международной научно-практической конференции

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УЗБЕКСКОГО
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ**

Ташкент, Узбекистан

**NO'MONJON RAHIMJONOV TAVALLUDINING 80 YILLIGI MUNOSABATI BILAN
"O'ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING DOLZARB MASALALARI"
mavzusida xotira xalqaro ilmiy-nazariy anjuman**

**O'zbek adabiyotshunosligining dolzarb muammolari / –Toshkent. – 2024. –
530 b.**

Ushbu to'plamga 2024-yil 30-may kuni O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti tomonidan o'tkazilgan "O'zbek adabiyotshunosligining dolzarb muammolari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy anjuman materiallari kiritilgan.

Maqola va tezislar mazmuni, uslubi va imlosiga, keltirilgan ma'lumotlarga mualliflarning o'zlari mas'ul.

Mas'ul muharrir

Marhabo Qo'chqorova
Filologaiya fanlari doktori (DSc), yetkchi ilmiy xodim

Taqrizchilar

Ulug'bek Hamdam,
filologiya fanlari doktori, professor
Rahmatullo Barakayev,
filologiya fanlari nomzodi, professor

Tahrir hay'ati

Sanobar To'laganova
Suvon Meliyev
Ergash Ochilov
Burobiya Radjabova
Gulnoz Sattorova
Anvar Allamberganov
Qodirjon Ergashev
Maqsud Asadov
Manzura Otajonova
Barchin Shukurova
Farhod Kenjayev
G'ulom Atadjanov

Maqolalarni to'plab, nashrga tayyorlovchi

Marhabo Qo'chqorova

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti XX asr o'zbek adabiyoti va hozirgi adabiy jarayon bo'limining 2024-yil 10-yanvar kuni bo'lib o'tgan 2-sonli majlis qarori bilan o'tkazishga tavsiya qilingan

ZAMONAVIY SHE'RIYATDA LOLA VA LOLAQIZG'ALDOQ OBRAZLARINING RAMZIY IFODALARI

O'roqova Nafosat Yoriyevna

Buxoro davlat universiteti

O'zbek tili va adabiyoti kafedrası

dotsenti (v.b.), f.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: mazkur maqolada olamning badiiy manzarasini ifodalashda faol qo'llanib kelayotgan flora olami obrazlariga murojaat qilingan. Xususan, lola va lolaqizg'aldoqning o'zbek she'riyati namunalarida tutgan o'rni haqida mulohaza yuritilgan. Ularning o'z ma'nosidan tashqari ramziy ma'nolarda ham qo'llanishi bilan bog'liq misollar keltirilib, ilmiy-nazariy jihatdan asoslangan. Umumiy xulosalarni berish orqali zamonaviy o'zbek she'riyatining taraqqiyot tamoyillarini belgilashga harakat qilingan.

Kalit so'zlar: xalq og'zaki ijodi, o'zbek adabiyoti, mumtoz adabiyot, zamonaviy she'riyat, obraz, floristik obraz, ramziy talqin, lola, lolaqizg'aldoq.

Abstract: this article refers to the images of the world of flora, which are actively used to express the artistic landscape of the world. In particular, the role of Lola and Lolaqizgaldok in examples of Uzbek poetry has been discussed. In addition to their meaning, examples of their use in symbolic meanings are given and based on scientific and theoretical aspects. An attempt was made to determine the principles of development of modern Uzbek poetry by giving general conclusions.

Key words: folklore, Uzbek literature, classical literature, modern poetry, image, floristic image, symbolic interpretation, tulip

Zamonaviy o'zbek she'riyatida beqiyos va betimsol san'at namunalari talaygina. Bu ma'naviy xazinaning boyishida hissa qo'shgan shoirlarimiz ijodi ilmiy-adabiy jamoatchilik e'tiborida bo'lib kelgan. O'zbek adabiyotining badiiyat mezonlari asosida shakllanib kelayotgan she'riyat haqidagi tasavvur va tushunchalar, estetik qarashlar yangilanishi, ularning jahon adabiyoti ta'sirida yanada rivoj topishi masalalari adabiyotshunos olimlar tomonidan keng miqyosda o'rganilmoqdaki, oqibatda, shoir hamda kitobxonning badiiy didi, estetik saviyasi yuqorilmoqda.

Olamning badiiy manzarasini ifodalashda floristik obrazlarga murojaat etish she'r yaralgan ilk davrlardanoq kuzatilgan adabiy hodisa sanaladi. Zamonaviy o'zbek she'riyatida ham flora olamiga qiziqish, hayot manzarasini ushbu obrazlar bilan yonma-yon tasvirlash an'anasi mavjud. Yangi o'zbek adabiyotining qaysi vakiliga murojaat etmaylik, o'z asarida floristik obrazlarni qo'llaganiga guvoh bo'lamiz. Zamonaviy o'zbek she'riyatida o'simlik, daraxt, gul obrazlari o'z ma'nosidan tashqari turli ramziy ma'nolarni ham tashishda xizmat qiladi. Bu, albatta, shoirning tashqi olamni qanday qabul qilib, uni analiz-sintez qila olish qobiliyatidan kelib chiqadi. Binobarin, bu jarayon turli ijodkorlarda turli shakllarda bo'y ko'rsatadi.

Lolaqizg'aldoq o'zining nafis va bejirimligi, chiroyli tarovati, xalqona shukuhi, xalq tabobatida o'zining alohida o'rni mavjudligiga ko'ra boshqa gullar orasida farqlanib turadi. Ushbu o'simlik-gul obrazining she'rda qo'llanish genezisiga diqqat qaratadigan bo'lsak, xalq og'zaki ijodida ham uning lola gulidan farqlanishi,

unga nisbatan o'ta nozikligi, qattiq tegib ketsangiz, navnihol barglari duv to'kilishi hodisasi aks etgan misralarga rost kelasiz:

Qizg'aldoq lola emas,

Караси қал'а эмас [Ўзбек халқ қўшиқлари. 6:24].

Shuningdek, Sharq mumtoz she'riyati bitiklarida ham lola obrazi mavjud:

Jonki, qat-qat qon bo'lubtur, dog'i ishqing ketmagay,

Lola bargidek ani bir-bir sovursang kuysirib [Алишер Навоий. 1:48].

“Badoyi’ ul-bidoya”dan keltirilgan mazkur satrlarda jon lolaga, yor hajri tufayli uning qat-qat qonga bulanishi lola barglariga mengzalgan. Shoir bu o'rinda rang vositasidan unumli foydalanib, misralarning ishonarli bo'lishiga erishgan. Ma'shuqa ishq lola bargidagi dog' singari oshiq joniga o'rtnashganki, undan qutulib bo'lmaydi.

Zamonaviy she'riyatning tamal toshini qo'ygan, uni yangicha bichimda ko'rishni g'oyat istagan va shunga hamisha intilgan shoir Cho'lponning “Nega?” sarlavhali she'rida lola obrazi bahorning elchisi ma'nosida kelgan. She'riyatimizdagi qadim an'anaga ko'ra bu vazifani, odatda, boychechak guli bajarardi. Ushbu satrlarda kuzatamizki, Cho'lpon bu qobiqni yorib, uni lolaning “bo'yniga yuklagan”:

Ko'klamning oldini to'sgan

Zulmatlik qishmi yiqildi?

Bo'yniga lolalar osgan

Ko'klammi o'rniga keldi? [Чўлпон. 7:28]

She'r matni bilan to'liq tanishgan kitobxon erk kuychisi Cho'lponning ushbu she'rida ham yurti ozod ko'rish istagi g'oyalari aks etganligiga amin bo'ladi. Shoir she'rlarini boshdan-oyoq ramzlarga burkaydi. Mazkur she'rdagi bo'yniga lolalar osgan ko'klam – hurlikka tashna millat ramzi bo'lsa, zulmatlik qish xalqni ezgan hukumatni, og'ir mafkura siyosatini ifodalaydi. Demak, misralardagi lola obrazini bahorning, ya'ni ozodlikning darakchisi sifatida talqin qilish mumkin.

Zamonaviy she'riyatda lola va lolaqizga'ldoq obrazlari o'z ma'no xususiyatiga ko'ra farqlanadi. Zulfiyaning “Bahor” she'rida “quyosh bilan teng turgan” ishchan qizlarning yuzlari lolaga qiyoslangan:

Ishga chiqar, sevib, shoshilib,

Quyosh bilan teng turgan qizlar;

Ishlar bahor kabi ochilib,

Yonar baxmal loladay yuzlar [Зулфия. 5:17].

Odatda, qishloqda kun bo'yi tinmay mehnat qiluvchi, toza havoli tog' qizlarining yuzlari, yonoqlari birday qizarib turadi. Shoira shu holatga ishora qilib, ularning yuzlarida loladagi qizillikni his etadi.

Uning hamdo'st millat qozoqlarning go'zal maskaniga bag'ishlab yozilgan yana bir she'ri "Ko'kchatov"da shu yurtning go'zal manzaralari o'zgacha shukuhda tasvirlangan. Shoiraning ushbu so'lim go'shaga borib, tog'lari-yu bog'laridan, Oynako'lidan tuygan taassurotlari bir tizimga solingan-ki, Ko'kchatov portreti ko'z oldimizda jonli gavdalanadi:

Ho'plam qimizning jannatday kayfi
Ming bitta bahorni yodimga soldi.
Qay qiyoq, lolangning siladi kafti,
Manglaydan umrimning izi yo'qoldi [Зулфия. 5:206].

Bu o'rinda Zulfiyaning lola guli xususiyatiga novatorona yondashganini ko'rishimiz mumkin. Ilmiy ifoda bilan aytganda, shoira bu obrazga yangi poetik ma'no yuklay olgan, demakdir. Ko'kchatovda bo'y ko'rsatgan lolaning barglari, ya'ni kafti lirik qahramon manglayini silaganda (peshonasiga tekkanda), uning bir umrlik dardlari, azoblari unutilgandek; umr daqiqalari ortga qaytib, shoira yoshlikka qaytgandek bo'lgan go'yo. Binobarin, lola gulining chiroyi, husn-u tarovati, "kafti"ning sehri dardlarni arituvchi, yoshartiruvchi xususiyatga ham ega ekan, degan xulosaga kelishimiz mumkin.

Kuzatishlarimiz tasdiqlaydiki, she'riyatimizda lola va lolaqizg'aldoqning turli poetik talqinlari mavjud. Rauf Parfi ijodida bu obraz o'zining butun go'zalligidan hassos shoir maqsadlari yo'lida voz kechadi. Asosiy urg'u umumiy g'oyani ochishga yo'naltirilgani bois nabotot olami dunyosi o'zining asl holini boshqa vazifaga bo'shatib beradi. Nuktadon she'rshunos olim, professor N.Rahimjonov shoir she'riyati xususida quyidagicha mulohaza bildiradi: "Rauf Parfi she'riyatida tabiat unsurlari, moddiy olam o'z hayoti, xayollari bilan yashaydi. Xoh osmon kengliklari-yu yulduzlarmi, xoh bulutlar-u oftob nurlarimi – barchasi o'z quvonchi, tashvishi, dardi-dunyosi bilan betakror qiyofasini namoyon etadi. Sirli olam sinoatlarini tushunishga ko'mak beradi. Tabiat obrazlari ko'zimizga singib kirarkan, ko'nglimizdan joy oladi. Yana muhimi, tabiat detallari, ranglari, obrazlari jamiyatni, insonni tushunishimizga ko'maklashadi" [Паф Парфи. 3:22].

Darhaqiqat, Rauf Parfi she'riyati ramziy obrazlarga to'yintirilgan. Undagi insonga yondosh barcha obrazlar: fauna va flora olami, koinot, butun borliq unsurlari, aslida, eng oliy maxluqot – insonni tushunish va uni boshqalarga anglatish, dunyoning badiiy manzarasini ifodalash uchun xizmat qildiriladi.

Rauf Parfining "Tangri sog'inchi" nomli uch qismdan iborat sonet-she'rida lola obrazi o'z rangini yo'qotadi. Ya'ni biz doimiy bahra olib o'rgangan qizil lola o'rnini qora rangli lola egallaydi. Bunda rang ramzi o'rta qiyofadiki, she'rxonga lolaning qora rangi erish tuyulmaydi. Aksincha, shoirning bu rang ortiga nimani yashirganiga qiziqish bildiradi:

Naqadar go'zaldir bu chirkin tovush.
 Ohang vujudimni chirmadi butkul.
 Bo'g'ildim, ingradim, titradim behush,
 Ojiz badanimga suykandi bir gul.
 Nadir bu?! Qo'limda qora loladir,
 Ul ko'zdan g'oyibdir. Tirik noladir [Payф Парфи. 3:270].

Ko'rinadiki, R.Parfi qora lola obrazi atrofida bir qancha unga hamohang yordamchi unsurlarni yig'ganligi bois, lolaning rangiga e'tiroz tug'ilmaydi. Bil'aks, ular lola gulining obraz darajasida shakllanishi uchun muhim rol bajargan. Masalan, bir kontekstda go'zal va chirkin so'zlarini bir-biriga qarama-qarshi qo'yish natijasida ham tazod, ham oksimoron san'ati vujudga kelib, she'rning badiiy pafosini bir pog'ona yuksakka ko'tarilishida turtki bo'lgan. Sonetda chirkin tovush ohangi vujudini chirmagan lirik qahramon uning zarbidan bo'g'iladi, ingraydi, behush titraydi... shu on o'ziga kelib qarasaki, bir gul ojiz badaniga suykaladi. Bu qora lola edi. Demak, R.Parfining bu misralaridan quyidagi xulosaga kelish joiz hisoblanar: sonetdagi lirik qahramon bu – shoirning o'zidir. U xalq boshiga tushgan ko'rguliklardan, millat taqdiri, yurt kelajagidan chuqur qayg'uga botadi. Butun millat erkka tashna, hurlik lozim, ma'rifat zarur deya chinqirgan shoir o'z vujudida nimanidir his qiladi. Bu – qora lola, – og'riqli, alamli isyon ifodasi hisoblanardi. Lola gulining bunday ramziy ma'noda qo'llanishi shoir yashagan davr, adabiy muhit bilan bog'liq bo'lib, u o'sha mafkura ta'sirining mahsuli edi.

O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf ijodida ham "Lolaqizg'aldoq" she'rining o'rni bo'lakcha. Mazkur manzuma taniqli shoir Shavkat Rahmon xotirasiga atab yozilgan. U hanuz muxlislar tomonidan sevib o'qiladi va har safargi mutolaada kitobxonga o'zgacha ruh bag'ishlaydi. She'rda lirik qahramon ko'pni ko'rgan, hayotning past-balandini tushunadigan donishmand qiyofasida gavdalanadi. Umri davomida chiqargan xulosalari doirasida poetik fikr yuritadi:

Buni hayot derlar,
 Unutma, aslo.
 Bir kun ochilasan,
 Bir kun so'lasan [Муҳаммад Юсуф. 2:264, 265].

Garchi bu satrlar orqali lola, lolaqizg'aldoq gullariga murojaat qilinsa-da, unda bildirilgan umumbashariy xulosalar hamisha hayot qonunidek yangrab kelgan.

Qalbimda-ku faqat
 Sen eding tanho,
 Qabrim ustida ham
 O'zing bo'lasan.
 Sen bizning sevgidan

Xotira – bayroq,

Lola, lolajonim,

Lolaqizg'aldoq [Муҳаммад Юсуф. 2:265]!

Mazkur o'rinda lola va lolaqizg'aldoq gullarining yana bir yangi o'xshatmasi kashf etilgan. Tashxis san'ati asosiga qurilgan misrada ularning sevgidan xotira – bayroq tarzida qo'llanishi novatorona topilma ekanligi bilan diqqatga sazovordir.

She'rda hayotiy mulohazalar badiiy so'zga evrilib, bir qarasangiz lirik qahramon tilidan, bir qarasangiz shoir tilidan so'zlanadi. Ayrim misralarda esa Shavkat Rahmon obrazi markazga chiqadi:

Ajablanma agar,

Erta tongda,

Seni o'pib, O'shni

Quchoqlab o'lsam!..

O'tinchim – tepamda

Yig'lama uzoq,

Lola, lolajonim,

Lolaqizg'aldoq [Муҳаммад Юсуф. 2:265]!

Darhaqiqat, M.Yusuf bu satrlari bilan vatan madhiga haykal qo'yganga o'xshaydi. Davrdosh do'sti, hammaslagi, ustozlari sanalmish Sh.Rahmonning Vatanga bo'lgan sadoqatini, mehr-u muhabbatini, qolaversa, shoirning o'z fenomenini ochiq ifodalab beruvchi ushbu she'rda lola va lolaqizg'adoq obrazlarining o'rni ayri-ayri ekanligini ta'kidlash lozim.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy she'riyatda olamning badiiy manzarasini ifodalashda floristik obrazlarning mavqeyi alohida bo'lib, bu kabi obrazlarni lirikada qo'llanish genezisi qadimgi davrlarga borib taqaladi. Ular o'z ma'nosidan tashqari turli ramziy ma'nolarni ham ifodalab keladi. Nabotot olamiga mansub obrazlarning qanday ma'no tashishi shoirning dunyoni anglashi va anglata olish qobiliyatiga ko'ra tasniflanadi. Xususan, lola va lolaqizg'aldoq gullarining obraz darajasiga ko'tarilib, turfa ramziy ma'nolarni ifodalab kelishi yuqorida kuzatganimiz kabi talay shoirlar ijodida kuzatiladi. Ularning obraz sifatida saralanishi mazkur gullarning xarakter-xususiyatlari, rang-tusi, mavjudlik vazifasidan kelib chiqadi. Shu bois, aytish joizki, zamonaviy she'riyatda gul obrazlarining o'rganilishi bilan bog'liq yangi tadqiqotlarga milliy adabiyotimizning ehtiyoji bor.

Adabiyotlar:

1. Алишер Навоий. Бадойиъ ул-бидоя. www.ziyouz.com кутубхонаси. – 490 б.
2. Муҳаммад Юсуф. Сайланма: Шеърлар. Достонлар. Хотиралар. – Тошкент: Шарқ, 2007. – 288 б.
3. Рауф Парфи. Сакина. – Тошкент: “Муҳаррир” нашриёти, 2013. – 376 б.

4. Раҳимжонов Н. Мустақиллик даври ўзбек шеърляти. – Тошкент: Фан, 2007. – 300 б.
5. Зулфия. Асарлар. Икки томлик. – Тошкент: Ғ.Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1974. – 320 б.
6. Шода-шода марварид: Ўзбек халқ кўшиқлари. – Т.: “Шарқ”, 2006. – 416 б.
7. Чўлпон. Асарлар. 3 жилдлик. 1-жилд. Шеърлар. Драмалар. Таржима. – Тошкент: Ғ.Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1994. – 448 б.
8. O'roqova, N. (2024). ABDULLA ORIPOV LIRIKASIDA RAMZIY-FLORISTIK OBRAZLAR IFODASI. Центральноазиатский журнал междисциплинарных исследований и исследований в области управления, 1(3), 193-199.

O'ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING DOLZARB MUAMMOLARI		
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya		
№	Paper Title	Page №
1-SHO'BA. ADABIYOTSHUNOS NO'MONJON RAHIMJONOV ZAMONDOSHLARI XOTIRASIDA		
1.	БАДИЙ МАҲОРАТ ЖОЗИБАСИГА ДОИР Курдош Қахрамонов	5-9
2.	ШЕЪРИЯТ ИДРОК ЭЛАГИДА (Профессор Н. Раҳимжоновнинг “Мустақиллик даври ўзбек шеърияти” номли китоби бўйича) Улугбек ҲАМДАМ	10-15
3.	ЎЗБЕК ШЕЪРШУНОСЛИГИНИНГ ГАВҲАРИ ДОНАСИ Дилрабо Қувватова	16-23
4.	АДАБИЁТШУНОСЛИКДАГИ ЯНГИЧА ЁНДОШУВ Шоира Аҳмедова	24-32
5.	NU'MON RAHIMJONOV HAQIDA XOTIRALARIM Rahmatulla Barakayev	33-35
6.	ҚИБРАЙДАН ЧИҚҚАН ЯГОНА АДАБИЁТШУНОС ОЛИМ Мархабо Қўчқорова	36-39
7.	“ЖИМЖИТ ЖОЛАЛАР”ДАН ТОМҒАН ИНЖУЛАР Дармоной Ўраева	40-45
8.	ИЛМНИНГ ҚҰЙНИДА ЯШАГАН ИНСОН Кубаев Қобил Умарович	46-53
9.	USTOZ IZIDAN ZIYO ISTAGAN SHOGIRDLAR Qo'uliyeva Gulchehra Nazarqulovna	54-56
10.	ЭЗГУЛИКНИНГ КЕЧИ ЙЎҚ Гулбахор Саидганиева	57-58
11.	УСТОЗЛАР ЁДИ: ИБРАТ МАКТАБИ Обитжон Каримов	59-61
12.	NO'MONJON RAHIMJONOV ADABIY SUHBATLARI XUSUSIDA Rahimova Bekposhsha Bahodirovna	62-66
13.	BADIIY ASAR VOIGRAFIYASI BILIMDONI To'rayeva Dilnoza Nematullaevna	67-70
14.	NEVARA SHOGIRDLIKDAN TUYILGAN FAXR O'roqova Nafosat Yoriyevna	71-72
15.	СЕРМУЛОЗАМАТ УСТОЗ ҚИЁФАСИГА ЧИЗГИЛАР Шоира Аҳмедова	73-74
16.	ОТА ҚАДРДОН НЎМОНЖОН РАҲИМЖОНОВНИ ХОТИРЛАБ Абдусаттор Муминов, Алишер Муминов, Нозим Муминов	75-76
17.	НЎМОНЖОН РАҲИМЖОНОВНИНГ 80-ЙИЛЛАРДАГИ ЙИРИК ТАДҚИҚОТИ Дехқонова Махсума Шавкатовна	77-80
18.	УСТОЗНИНГ ИЛМ ВА ҲАЁТ МАКТАБИ Дилрабо Қувватова	81-84
19.	NO'MON RAHIMJONOV DILBITIKLARIGA XOS XUSUSIYATLAR Qodirova Ro'zigul Sadulloyevna	85-92
20.	USTOZIMNING USTOZI Xolmatova Nigora Yakubovna	93-94
21.	БАДИЙ-БИОГРАФИК АСАРЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ Абдуғафур Расулов, Умида Расулова	95-101
22.	NO'MON RAHIMJONOV – RAUF PARFI IJODI TADQIQOTCHISI Obidaxon Fayzullayeva	102-107

23.	YUKSAK INSONIY FAZILATLAR SOHIBI Hamidova Muhayyoxon Obidovna	108-110
2-SHO'BA. ZAMONAVIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
24.	НАВОИЙ ВА ЧЎЛПОН: КЎК – ЕР КОНЦЕПТИ (Бир рубойи ва тўртлик мисолида) Сувон Мели	111-123
25.	HAMZA IJODIY MEROSI VA UNGA MUNOSABAT QANDAY BO'LISHI KERAK? Ulug'bek Hamdamov	124-135
26.	JADID MATBUOTIDA MA'RIFIY ISLOHOT MUAMMOSI Sanobar To'laganova	136-140
27.	SHE'RIYATIDA MUNAVVARLIKNING SURATLARI BOR... Sharipova Laylo Frunzeyevna	141-145
28.	ХАТЛАР – ДЎСТОНА ИЖОДИЙ АЛОҚАЛАР ВОСИТАСИ (<i>Омон Матжон ва Матназар Абдулҳаким</i>) Мархабо Қўчқорова Худойбергановна	146-149
29.	TURSUNBOY ADASHBOYEV IJODIDA TABIAT TASVIRINING BA'ZI O'ZIGA XOSLIKLARI Rahmatulla Barakayev, Baxshillo Ashurov	150-157
30.	АБДУЛЛА ОРИПОВ ТАЛҚИНИДА ИНСОН Эргаш Очилов	158-168
31.	ҚЎҚОН АДАБИЙ МУҲИТИ ИЖОДКОРЛАРИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ЛИРИКА РИВОЖИДАГИ ЎРНИ (Шухрат Неъмат ижодига чизгилар) Саидганиева Гулбахор	169-174
32.	ESSEDA ADABIY MUAMMOLARNING BADIY-PUBLITSISTIK TALQINI Kurbanova Saida Bekchanovna	175-178
33.	ASQAR MAHKAM SHE'RIYATIDA RAMZIY-MAJOZIY OBRAZLAR TAQINI Djumaniyazova Nasiba	179-181
34.	USMON NOSIRNING BADIY OBRAZ YARATISH MAHORATI Obitjon Karimov	182-187
35.	ЎЗБЕК ТАРИХИЙ ҚИССАЧИЛИГИ Кубаев Қобил Умарович	188-194
36.	NASRIY ASARLARDA OBRAZLAR TABIATI TAHLILI Hamidova Muhayyoxon Obidovna	195-200
37.	CHO'LPONNING "KO'NGIL" SHE'RIGA RAUF PARFI TAXMISI Boltayeva Gulchehra Shokirovna	201-205
38.	ESTETIK KATEGORIYALAR TIZIMINING SHE'RIYATDAGI IFODASI Manzura Pirnazarova	206-209
39.	NODIRA AFOQOVA SHE'RLARIDA ONA TIMSOLI S.Muminova	210-213
40.	MUSTAQILLIK SHE'RIYATI VA ARUZGA MUNOSABATNINGO'ZGARISHI Nazarova Dildora Ilhomovna	214-218
41.	YULDUZLAR OBRAZINING PEYZAJ YARATISHDAGI O'RNI (<i>Abdulla Oripov ijodi misolida</i>) Zarnigor Sohibova	219-222
42.	ZAMONAVIY SHE'RIYATDA LOLA VA LOLAQIZG'ALDOQ OBRAZLARINING RAMZIY IFODALARI O'roqova Nafosat Yoriyevna	223-228
43.	СОФОКЛ ВА УНИНГ "ШОҲ ЭДИП"И Барно Ҳасанова	229-234